Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кафедра політології та філософії
*назва кафедри*

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
Тетяна Грубі
*підпис*
26 серпня 2026 року
зі змінами 18 вересня 2026 року

# РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Соціологія**
*(шифр і назва навчальної дисципліни)*

підготовки фахівців ***першого(бакалаврського) рівня вищої освіти***
*(ступінь вищої освіти (бакалавр, магістр, доктор філософії)*

За освітньою професійною програмою **Політологія**
*(шифр і назва галузі знань згідно з навчальним планом)*

Спеціальність **С2 Політологія**

галузі знань **С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини**

Освітня кваліфікація: **бакалавр політології**

Мова викладання: **українська мова**

2026 -2027 навчальний рік

Розробники програми: **А. В. Найчук, к.ф.н., доцент, доцент кафедри політології та філософії,**
(ініціали, прізвище, науковий ступінь, учене звання, посада)

Робочу програму ухвалено на засіданні кафедри **Політології та філософії**

Протокол № 10 від «26» серпня 2026 року
Зміни внесено, згідно протоколу №11 від 18.09.2026 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Ольга ВІННІЧУК

## 1. Зміст робочої програми навчальної дисципліни

Дисципліна «Соціологія» належить до переліку дисциплін «обов'язкових освітніх компонентів» (професійної підготовки), що забезпечують отримання загальних компетентностей випускниками Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та викладається для студентів освітнього рівня «бакалавр», спеціальності: 052 Політологія. Навчальна дисципліна «Соціологія» висвітлюються основні проблеми і положення соціологічної теорії. Пропонований курс дає можливість студентам увійти у коло проблем соціологічної науки та діяльності соціологів-практиків.

**Мета вивчення навчальної дисципліни.** Програма навчальної дисципліни "Соціологія" укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців: ***бакалавр.***

**Метою вивчення** курсу «Соціологія» є формування у студентів соціологічного мислення, тобто , тобто розуміння через призму наукових концепцій проблем, які стоять перед суспільством, причини їх виникнення та шляхів вирішення.

## 2. Обсяг дисципліни

| Найменування показників | Характеристика навчальної дисципліни | |
|---|---|---|
| | денна форма навчання | заочна форма навчання |
| Рік навчання | перший | другий |
| Семестр вивчення | перший-другий | другий-третій |
| Кількість кредитів ЄКТС | 5 | 5 |
| Загальний обсяг годин | 150 | 150 |
| Кількість годин навчальних занять | 60 | 20 |
| Лекційні заняття | 30 | 10 |
| Практичні заняття | | |
| Семінарські заняття | 30 | 10 |
| Лабораторні заняття | | |
| Самостійна та індивідуальна робота | 90 | 130 |
| Форма підсумкового контролю | залік | залік |

3. **Статус дисципліни**: «обов'язковий освітній компонент» (професійної підготовки)
4. **Передумови для вивчення дисципліни:** історія та культура України, філософія.
5. **Програмні компетентності навчання**

**- інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосовуванням теорій та методів політичної науки.

**Загальні компетенції:**

**ЗК01.** Знання предметної області та розуміння професійної діяльності
**ЗК02.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
**ЗК03.** Здатність бути критичним і самокритичним.
**ЗК04.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності)
**ЗК05.** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

**Спеціальні (фахові) компетенції:**

**СК 01.** Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
**СК 02.** Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
**СК 03.** Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
**СК 04.** Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
**СК 05.** Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
**СК 06.** Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
**СК 07.** Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
**СК 08.** Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
**СК 09.** Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.
**СК 11.** Здатність до соціально-політичної взаємодії, співробітництва, прийняття політичних рішень у конфліктних ситуаціях.
**СК 12.** Здатність до розробки та реалізації проєктів у професійній діяльності із застосуванням сучасного інструментарію.

**Програмні результати навчання:**
**ПРН 08.** Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
**ПРН 10** Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах

## 6. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

***знати:***

1. Предмет, завдання, основні поняття і структуру курсу.
2. Історію соціології та методи наукового осмислення соціальних процесів на мікро- та макрорівнях суспільного життя;
3. Загальні, спеціальні та галузеві теорії соціології, що описують (досліджують) різні сфери (суб'єктів) соціального життя та відносин.
4. Сучасну технологію, методи і види емпіричних соціологічних досліджень.

***вміти***:

1. Спостерігати і аналізувати життя суспільства як систему явищ і процесів, знаходити своє місце в ньому.
2. Оцінювати ступінь значущості незалежних об'єктивних умов в життєдіяльності людини і ступінь значущості впливу зусиль людини на траєкторію власного життєвого шляху.
3. Виявити в окремих подіях ознаки закономірних соціальних явищ і процесів, сприймати їх в широкому контексті як фрагменти цілісного соціального життя.
4. Розпізнавати конкретні причини, чинники і рушійні сили, що стоять за кожним соціальним явищем, оцінювати їх співвідносну значущість у порівняльному контексті.
5. Розглядати соціальне явище із загальнолюдських позицій, у всій його глибині і суперечливості, у взаємодоповнюючому співвідношенні позитивних і негативних

сторін, елементів розвитку і застою, заданості в минулому і спроектованості в майбутньому.

6. Прогнозувати наслідки соціальних дій як у близькому радіусі, так і у віддаленій перспективі.
7. Провести розвідувальне емпіричне соціологічне дослідження.

**7. Засоби діагностики результатів навчання:** результатів навчання є опитування, виконання семінарських, тести, самостійна робота, модульна контрольна робота, залік, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

## 8. Програма навчальної дисципліни

### Денна, заочна форма навчання

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **Денна форма** | | | | | | **Заочна форма** | | | | | |
| | усього | у тому числі | | | | | усього | у тому числі | | | | |
| | | л | п | лаб | інд | с.р. | | л | п | лаб | інд | с.р. |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 |
| **Змістовий модуль 1.** | | | | | | | | | | | | |
| **Теорія та історія соціології** | | | | | | | | | | | | |
| Тема 1. Соціологія як наука та навчальна дисципліна | 10 | 2 | 2 | | | 6 | 10 | 2 | | | | 8 |
| Тема 2. Становлення і розвиток соціологічної науки. | 18 | 6 | 6 | | | 6 | 13 | | 2 | | | 9 |
| Разом за змістовим модулем | 28 | 8 | 8 | | | 12 | 23 | 2 | 2 | | | 17 |
| **Змістовий модуль 2** | | | | | | | | | | | | |
| **Спеціальні та галузеві соціологічні теорії. КСД** | | | | | | | | | | | | |
| Тема 3. Суспільство як соціальна система. Соціологічний аналіз суспільства. | 10 | 2 | 2 | | | 6 | 11 | 2 | | | | 9 |
| Тема 4.Соціальні інститути. | 8 | 2 | | | | 6 | 9 | | 2 | | | 9 |
| Тема 5. Соціологія особистості. | 10 | 2 | 2 | | | 6 | 10 | 2 | | | | 8 |
| Тема 6. Соціологія сім'ї. | 10 | 2 | 2 | | | 6 | 9 | | | | | 9 |
| Тема 7. Соціологія молоді. | 10 | 2 | 2 | | | 6 | 10 | | 2 | | | 8 |
| Тема 8. Етносоціологія. | 10 | 2 | 2 | | | 6 | 9 | | | | | 9 |
| Тема 9. Соціологія культури | 10 | 2 | 2 | | | 6 | 9 | | | | | 9 |
| Тема 10. Соціологія політики | 10 | 2 | 2 | | | 6 | 11 | 2 | | | | 9 |
| Тема 11. Соціологія праці | 10 | 2 | 2 | | | 6 | 10 | | 2 | | | 8 |
| Тема 12. Соціологія освіти і виховання | 10 | 2 | 2 | | | 6 | 9 | | | | | 9 |
| Тема 13. Конкретно-соціологічне дослідження: поняття, види, етапи проведення | 8 | 2 | | | | 6 | 10 | 2 | | | | 8 |
| Тема 14. Підготовка та організація проведення | 8 | | 2 | | | 6 | 11 | | 2 | | | 9 |

| | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| соціологічних досліджень | | | | | | | | | | | | |
| Тема 15. Аналіз та узагальнення соціологічної інформації | 8 | | 2 | | | 6 | 9 | | | | | 9 |
| Разом за змістовим модулем | 122 | 22 | 22 | | | 78 | 127 | 8 | 8 | | | 113 |
| **Усього годин** | 150 | 30 | 30 | | | 90 | 150 | 10 | 10 | | | 130 |

**Теми лекційних занять**

| № | ТЕМА | К-ть годин |
|---|---|---|
| **1.** | Предмет, структура і функції соціології. | **2** |
| **2.** | Виникнення і становлення соціології як самостійної науки**.** | **2** |
| **3.** | Класична соціологія. | **2** |
| **4.** | Соціологія другої половини XX ст. | **2** |
| **5.** | Суспільство як цілісна система. | **2** |
| **6.** | Соціальні інститути. | **2** |
| **7.** | Соціологія особистості. | **2** |
| **8.** | Соціологія сім'ї. | **2** |
| **9.** | Соціологія молоді. | **2** |
| **10.** | Етносоціологія. | **2** |
| **11.** | Соціології культури. | **2** |
| **12.** | Соціологія політики. | **2** |
| **13.** | Соціологія праці й управління. | **2** |
| **14.** | Соціологічні проблеми освіти | **2** |
| **15.** | Соціологічні дослідження**.** | **2** |
| | **Разом** | **30** |

**Теми семінарських занять**

| № | ТЕМА | К-ть годин |
|---|---|---|
| **1.** | Предмет соціологічної науки | **2** |
| **2-4.** | Становлення і розвиток української соціологічної думки | **6** |
| **5.** | Суспільство як система. Соціологічний аналіз суспільства | **2** |
| **6.** | Соціологія особистості | **2** |
| **7.** | Соціологія сім'ї | **2** |
| **8.** | Соціологія молоді | **2** |
| **9.** | Етносоціологія | **2** |
| **10.** | Соціологія культури | **2** |
| **11.** | Соціологія політики як галузь соціологічного знання | **2** |
| | | |
| **12.** | Соціологія праці | **2** |
| **13.** | Соціологія освіти та виховання | **2** |
| **14-15** | Конкретно-соціологічне дослідження | **4** |
| | **Разом** | **30** |

**Методи навчання:** на лекціях традиційні (інформаційні) методи та активні та інтерактивні методи (метод проблемного викладу, евристична бесіда (діалог), лекція із запланованими помилками (прес-конференція)); на семінарських заняттях методи усної та письмової перевірки знань, дискусійні та аналітичні методи.

**9. Форми поточного та підсумкового контролю.**

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні практичних завдань, а також у формі тестування та ін. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю: залік

## 10. Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни. Розподіл балів, які отримують студенти

| **Модуль 1 (поточний контроль 20 балів)** | | | **Модуль 2 (самостійна робота)** | **Модульний контроль** | **Сума** |
|---|---|---|---|---|---|
| **Змістовий модуль 1** | **Змістовий модуль 2** | **Всього** | 20 | 50 | 100 |
| **10** | **20** | **30** | | | |

**Критерії оцінювання семінарського заняття.**

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:

| **Рівні навчальних досягнень** | **Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)** | **Критерії оцінювання** |
|---|---|---|
| **Початковий (понятійний)** | 1 | Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні". Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. |
| | 2 | Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так" чи „ні"; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. |
| | 3 | Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості |

| | | |
|---|---|---|
| | | розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. |
| **Середній (репродуктивний)** | 4 | Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. |
| | 5 | Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. |
| | 6 | Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. |
| **Достатній (алгоритмічно дієвий)** | 7 | Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. |
| | 8 | Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. |
| | 9 | Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. |
| **Високий** | 10 | Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними |

| | | |
|---|---|---|
| **(творчо-професійний)** | | знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. |
| | 11 | Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. |
| | 12 | Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. |

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

«Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка»
URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view

**Критерії оцінювання модульної контрольної роботи**

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються усі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати.

Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються

такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Максимальна кількість балів за МКР – 50. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити не менше 30, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

Оцінювання модульної контрольної роботи:

«відмінно» 45 – 50 б.

«добре» 38– 44 б.

«задовільно» 30– 37 б.

«незадовільно» менше ніж 30 б.

Критерії оцінювання МКР (50 балів):

| | |
|---|---|
| «відмінно» 50 – 44 б. | Виставляється за бездоганне виконання завдань, самостійність висновків, вияв творчості, уміння висловити і обґрунтувати власну точку зору на проблему, що розглядається. |
| «добре» 43 – 37 б. | Виставляється за ґрунтовну, повну відповідь, але вона містить певні неточності та є недостатньо самостійною в обґрунтуванні висновків . |
| «задовільно» 36 – 30 б. | Виставляється за неповну, неточну відповідь, за продемонстрований недостатній рівень (або відсутність) логічності, обґрунтованості, самостійності, творчого підходу у вирішенні проблеми. |
| «незадовільно» менше ніж 30 б. | Виставляється за допущення грубих помилок, за поверховість, фрагментарність відповіді, несамостійність висновків. |

**Оцінювання модульної контрольної роботи:** При оцінюванні контрольної роботи враховується:

- науковість аналізу явищ і процесів;
- рівень опанування студентом навчального матеріалу;
- логічність, конкретність й послідовність викладу матеріалу;
- вміння робити висновки і рекомендації;
- грамотне написання тексту.

| | |
|---|---|
| **1 питання** | **10 балів** |
| **2 питання** | **20 балів** |
| **3 питання** | **20балів** |
| | **Всього: 50 балів** |

**Критерії оцінювання самостійної роботи, ІНДЗ.**

*Робота оцінюється в 10-8 балів*, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням фахових термінів, що мають відношення до завдання; надана аргументація власної думки з опорою на соціально-політичний аспект в контексті проблематики; робота розгорнуто розкриває заявлену тему.

*Робота оцінюється в 6-8 балів*, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми; тема розкрита з конкретним використанням спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики; заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету аналізу.

*Робота оцінюється в 4-6 балів*, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні

фахових термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики без теоретичного обґрунтування; заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

*Робота оцінюється в 2-4 бали*, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному(а не теоретичному) рівні; аргументація власної думки слабко пов'язана з розкриттям проблеми; опущений аналіз суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише несуттєві характеристики предмету дослідження.

*Робота оцінюється в 0 балів*, якщо: робота є плагіатом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/

Використання здобувачами вищої освіти в освітньому процесі інструментів ШІ чітко визначено "Положенням про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка", введено в дію наказом в.о. ректора від 02 вересня 2026 р., № 144-ОД. URL: https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/view

Неформальна освіта. Визнанання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Положенням про результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти».

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- волонтерська діяльність.

**Рейтингова оцінка з кредитного модуля**

***Рейтингова оцінка з кредитного модуля*** – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

**Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти**

| Рейтингова оцінка з кредитного модуля | Оцінка за шкалою ECTS | Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %) | Екзаменаційна оцінка за національною шкалою |
|---|---|---|---|
| 90-100 | A (відмінно) | 10 | відмінно |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 82-89 | B (дуже добре) | 25 | добре |
| 75-81 | C (добре) | 30 | |
| 67-74 | D (задовільно) | 25 | задовільно |
| 60-66 | E (достатньо) | 10 | |
| 35-59 | FX (незадовільно з можливістю повторного складання) | | незадовільно |
| 34 і менше | F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля) | | |

**11. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Соціологія»:**

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який не має академічної заборгованості за результатами поточного контролю з освітнього компонента, підсумкової формою контролю за яким встановлено залік/диференційованих залік, отримує підсумкову рейтингову оцінки, яка визначається як сума рейтингової оцінки за навчальні заняття та рейтингових оцінок контрольних заходів поточного контролю з цього освітнього компоненту;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами поточного контролю з освітнього компоненту, підсумкової формою контролю за яким встановлено залік/диференційований залік отримує оцінку F за шкалою ЄКТС та «не зараховано»/«незадовільно» за національною шкалою;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю з освітнього компоненту у формі заліку/диференційованого заліку зобов'язаний ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідовує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють.

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету СОПСР та з дозволу ректора університету.

**12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:** Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-

технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання технічних засобів для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор). Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення відеоконференцій.

## 12.Рекомендована література

### Основна


1. Батаєва К., Бурлачук В., Захарченко М., Іваненко О., Каневська І., Кресіна І., Матяш І., Молчанов М., Рибщун О., Степаненко В. Історія української соціології. Навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 392 с.
2. Гіденс Е. Соціологія. Пер. з англ. Київ. Основи, 2016. 726 с.
3.Горлач М., Кремень А., Волович В. Соціологія : підручник. Київ : ЦНЛ, 2019. 808 с. URL: https://www.yakaboo.ua/sociologija-1268134.html
4.Городняк І. В. Соціологія освіти: Навчальний посібник. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 265 с. URL: https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Sotsiolohiia-osvity.pdf
5.Гуменюк Л. Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності): навчальний посібник. У 2-х томах / Л. Й. Гуменюк. Львів: ЛьвДУВС, 2019. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1.pdf
6.Історико-теоретичний аналіз дослідницьких програм в соціології: колективна монографія / В. Резнік, В. Степаненко; за заг. ред. В. Резніка. Київ : Інститут соціології НАН України, 2022. 249 с. URL: https://isoc.com.ua/assets/files/library/2022-istoriko-teoretichnij-analiz-doslidnickih-program.pdf 5
7.Історія соціології: навчальний посібник / За ред. І.П. Рущенка. Харків : ТОВ «Планета-Прінт», 2017. 442 с. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/161792211.pdf
8. Історія української соціології. XIX-XXI: навчальний посібник / за редакцією В. П. Степаненка і К. В. Батаєвої. Київ: Інститут соціології НАН України, 2023. 566 с. URL: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/939356/mod_resource/content/1/%21_%D0%A3%D0%BA%D1%80_%D0%A1%D0%BE%D1%86_final_2023.pdf
9.Колодій М. Соціологія та практична соціологія. Методичний посібник для здобувачів вищої освіти / Маріанна Колодій, Ужгород, 2021. 138 с. URL: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/79067
10. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня всіх спеціальностей. Укл.: Мачуліна І. І. Кам'янське, ДДТУ, 2024. 102 с. URL: https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/15/4-15-kl28.pdf
11. Найчук А. В. Сулятицька Т. В., Маркітантов В. Ю. Соціологія : Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 298 с.
12.Соціологія освіти : навчальний посібник / І. В. Городняк. – 2-ге видання, стереотипне. Львів : «Новий Світ-2000», 2026. 265 [3] с.


### Допоміжна


1. Аблов А. Ф. Загальна соціологія : конспект лекцій. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 130 с.
2.Болотова В.О. Соціологія культури : конспект лекцій для студентів спеціальності 054 «Соціологія»/ В.О. Болотова. Харків : НТУ»ХПІ», 2017. 104 с.
3.Ільїч Л. М. Взаємодія ринків праці та освіти: сутність, характерні риси та модель функціонування. Економіка та держава. 2017. №4. С.69-74.
4.Злобіна О.Г., Тихонович В.О. Суспільна криза і життєві стратегії особистості. Київ: Стілос, 2011. 238 с.
5. Кириченко В.В. Особистість у сучасному інформаційному суспільстві: монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 245 с.

6. Калганов М. Взаємодія людини та інформаційної сфери в цифрову добу. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2023. 1(8). С. 25-29.
7. Кушерець В.І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій. Київ: Знання України, 2014. 248с.
8.Лукашевич М. П., Шандор Ф. Ф., Бульвінська О. І. Соціо-логія праці: Підручник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Уж-город, 2025. 615 с.
9. Петінова О. Б. Соціологія: Навчальний посібник. Одеса: Видавництво «Магістр», 2019. 260 с.
10.Соціологія та сучасні соціальні трансформації: Матеріали XIII Міжнародної конференції студентів та молодих науковців (Київ, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 19–20 листопада 2020 року) / За ред. к. соц. н. Олени Вілкової, к. соц. н. Євгенії Мороз, к. соц. н. Анни Тащенко, к. соц. н. Людмили Юзви. К.: Видавництво «Наукова столиця», 2021. 181 с.
11. Титаренко О. О. Соціологія: Навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2020. 210с.
12. Толстов І. В., Даніл'ян В. О. Соціологія: Навчальний посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 284 с.

**Список інформаційних ресурсів:**

Артеменко С. Б. Соціологія : навчально-методичний посібник для самостійної роботи / С. Б. Артеменко, А. Б. Фляшнікова. — К. : КНЕУ, 2012. — 192 с. https://core.ac.uk/download/pdf/197232306.pdf

Бондар-Підгурська О. В. Соціальна стратифікація українського суспільства на шляху до сталого інноваційного розвитку / О. В. Бондар-Підгурська // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2012. - Вип. 21. - С. 217-223. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&

Герасіна Л.М. Наративи міжнародної конфліктності: глобальна турбулентність або деструкції світової системи? / Л.М. Герасіна // Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія : Політологія. – Харків, 2020. – № 2. – С. 8–24. https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/17989

Кузьмук О. Соціальна стратифікація суспільства: теоретична та емпірична інтерпретація поняття / О. Кузьмук // Соціологічні студії. - 2018. - № 1. - С. 27-31. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20

Макеєв С. Соціальна структура і трансформації// Соціологія: теорія, методи, маркетинг.- 2014.- № 1. С.- 27–29. http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/90543

Погрібна В. Л. Теоретична соціологія вчора, сьогодні, завтра: в пошуках методологічних перспектив / В. Л. Погрібна // Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – Харків, 2014. – № 2. – С. 196–206. https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/8359

Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. – Т.1. – Львів: ЛьвДУВС, 2019. – [Електронний ресурс] http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/